

Kesätapahtuma Sarka-museossa 2014

Sukuseura onnittelee Antti Vilhelm Kesälää Kosken Tl Katteluksen kylästä - 70 v. 14.5.2015

Kaikille teistä sukuseuran jäsenistä, jotka olette vuosien kuluessa osallistuneet sukujuhlillemme tai muutamana viime vuotena kesätapahtumillemme, on Kesälän Antin pitkänhuiskea hahmo väistämättä käynyt tutuksi.

Antti on tilaisuuksissamme kertonut mukaansatempaavaan tyyliinsä kuvien kera suvun ja Suomen tapahtumista vuosisatojen varrelta. Moni sukuseuran lehden juttu on myös ollut lähtöisin Antin kynästä. Sukuseuran hallituksessa Antti on toiminut vuodesta 2004 ja varapuheenjohtajana vuodesta 2010. Antti on meille hallituksessa tullut tutuksi toimen miehenä ja hän on ottanut vastatakseen monia tehtäviä sukuseuran hyväksi. Siitä tässä hänelle vielä meiltä kaikilta lämmin kiitos.

Sukuseuran lisäksi Antilla on aikaa ainakin seurakunnan ja veteraanien toiminnalle. Ali-Katteluksen perinteiden tapaan hänen sydäntään lähellä on metsästys. Me hallituksessa olemme useampaan kertaan saaneet Antin maistuvaa riistakeittoa pitäessämme kokousta hänen kotonaan Alitalossa. Erämies-Antista ja hänen jäsenyydestään Kosken Tl Eränkävijöissä me hallituksessa sitten saimmekin ajatuksen tulevan kesätapahtuman pitopaikaksi.

Tämän vuotinen kesätapahtuma pidetäänkin siis Kosken Tl Eränkävijöiden Metsästysmajalla 19.7.2015. Tavataan taas siellä!

Puheenjohtaja

PS. Sivulla 4 mainittu sukuseuran nettiosoite tulee voimaan lähiaikoina.

Olof Staffanssonin ja hänen vaimonsa Britan jälkeläisten, Katteluksen sukuseura r.y.

[Http://www.kattelus.tk](http://www.kattelus.tk), Pankkiyhteys 471010-22789. Jäsenmaksu 10 e/aikuinen vuodessa

Timantinvalmistusta, punakattilaisia ja muita väärinkäsityksiä Katteluksen kylässä

Lapsen ajatusmaailma on erilainen kuin aikuisen ja käsityskyky ja tietomäärä vajavainen. Seuraavassa jutussa on muutama itselleni tai jollekin perheemme jäsenelle tapahtunut väärinkäsitys.

Alle kouluikäisenä olin jostain kuullut, että timantit ovat hiiltä ja että ne syntyvät maan alla kovassa paineessa. Mielestäni timantinvalmistus tuntui kovin yksinkertaiselta. Otin tuvan pesästä hiilenpalan ja kaivoin pihalle maahan kuopan, johon laitoin hiilen ja multaa tiukasti päälle. Arvioin, että timantti olisi valmis parin viikon sisällä ja pettymykseni oli suuri kun multaa kaivettuani löysin saman hiilenpalan täysin muuttumattomana. Raha ei kasva puussa sanotaan, eikä näköjään maassakaan.

Samoihin aikoihin timantinvalmistuskokeilujeni kanssa meille ostettiin ensimmäinen pesukone. Siitä puhuttiin monta viikkoa etukäteen ja tiesin, että se on jonkinlainen säiliö, jossa on vettä ja lisäksi moottori. Kukaan ei kertonut, että sillä on tarkoitus pestä pyykkiä ja minä luulin koko ajan, että sillä pestään ihmisiä. Jonkinmoisella pelolla varmaan suhtauduin moiseen kapistukseen, koska ennen pesukoneen saapumista kuvittelin aina veljeni Arton seisomassa siinä säiliössä pestävänä, en suinkaan itseäni.

Katteluksen kylässä on Hagströmin eli Hakavirran asuinrakennus, joka jossain vaiheessa pienine peltoaloineen siirtyi meiltä Kesälän perheen omistukseen. Menin isäni kanssa pienenä alakoululaisena noutamaan sieltä suvullemme kuuluvaa arkkua ja olin innoissani pienestä arkipäivän retkestä hevoscärryillä. Ja se arkku kuulosti erityisen jännittävältä. Kun sitten saavuimme perille koin kauhean pettymyksen. Arkku, jota tulimme noutamaan, oli iso puinen kannellinen tavaran säilytykseen tarkoitettu esine eikä ruumisarkku, kuten olin koko ajan jostain kumman syystä mielessäni kuvitellut.

Joka sukupolvella on omat väärinkäsityksensä. Isälläni oli kohtuullisen hyvä laskupää, mutta silti koulu-uran alkutaival oli tässä asiassa kivikoinen. Heti ensimmäisellä kiertokoulun tunnilla opettaja oli kysynyt, että osaako Aukusti laskea. Itkua vääntäen isä tunnusti, että hän ei osaa laskea ja joku toinen sai vuoron ja menestyksekkäästi suoritti joitakin opettajan pyytämiä helpoja laskutoimituksia. Isä oli silmät pystyssä, sillä kyllä hänkin tuon olisi osannut tehdä. Hän ei vaan tiennyt mitä laskeminen on, kun kotona oli aina puhuttu räknäämisestä!

Eräässä sukujuhlassamme Antti Kesälä hauskaan tapaansa kertoi sukumme vaiheista. Hän mainitsi mm, että tarina kertoo, että Olof Staffansson, sukumme ensimmäinen Koskelle tullut henkilö, oli kruukmaakar ja tuli Katteluksen kylän vaiheille ”ylhäältä kässi” tarkoittaen Paimion joen yläjuoksua. Silloin vähän toisella kymmenellä oleva tyttäreni ajatteli, että ylhäältä kässi tarkoittaa, että Katteluksen suku on taivaasta laskeutunut ja ihmetteli suvun suuria luuloja itsestään.

Ja viimeisenä otsikossa mainitut punakattilaiset. Isä joskus sisällissodasta puhuessaan selitti, miten punaisten joukot marssivat pitkin Härkätietä. Hän käytti sanaa punakaartilaiset ja sekä Arto että minä aina kuulimme sanan punakattilaiset eikä meillä ollut mitään käsitystä mistä asiassa oikeastaan on kyse, koska olimme silloin aika pieniä. Kuvittelimme aina punakattilaiset ihmiksi, jotka kulkevat iso oranssinpunainen emalikkattila päässään pitkin tietä. Sellainen kattila löytyi luultavasti silloin jokaisesta huushollista eli kaikki ikäkuokkani ihmiset tietävät millaisesta kattilasta on kyse. Niitä myydään nykyään kohtuuhintaan kirpputoreilla. Pitäisiköhän ostaa sellainen pihalle kukkapurkiksi aivan tämän väärinkäsityksen kunniaksi?

Arja Vainio

Kesätapahtuma sunnuntaina 19.7.2015 klo 12.00
Paikka: Kosken T.L. Eränkävijät Ry:n Metsästysmaja

Osoite: Ruonantie 176, 31500 KOSKI TL
<http://www.koskenrankavijat.fi>

Viime vuoden kesätapahtumassa tutustuimme 40 jäsenen voimin edellisten sukupolvien aikaiseen maatalouteen, elinympäristöön ja työtapoihin Sarka-museossa.

Suvussamme on ollut myös ikimuistoisista ajoista lähtien tärkeä sijansa metsästyksellä. Riista toi särvintä leivän päälle. Metsästys on ollut myös ammatti ja linnuilla ja turkiksilla on maksettu taloja kuten Susijoonas (1805–1868) lunastaessaan Alitalon

MENU

- * Lihaista grillimakkaraa & sinappia. Peruna- ja fetajuustosalaattia. Patonkia levitteineen. Juotavaksi on kotikaljaa, vettä ja mehua. Omillakin eväillä saa tulla.
- * Kahvi ja tee paakkelssin kanssa.

*Sitovat ilmoittautumiset keskiviikkoon 15. heinäkuuta mennessä ovat tällä kertaa tarpeen jotta osaamme varautua tarjottaviin. Ilmoita sähköpostilla antti.kesala@koski.fi, tekstiviestillä tai soittamalla 044 484 2712, kiitos.
Näkemisiin!*

Sukuseuran hallitus.

P.S. Sukuseuran piikkiin kuittaamme tarjoilut.

Ajo-ohje metsästysmajalle

Turku – Hämeenlinna (valtatie 10) tieltä, TB-huoltoaseman kohdalta, Koskentietä (2260) Mellilän suuntaan n. 3 kilometriä. Tienviitat oikealle **Ruonantie** ja **Ampumarata**, noin 1760 metriä tätä tietä ja tien vasemmalla puolella on Kosken TL Eränkävijöiden toimintakeskus / opastekyltti.

Rakentamisesta

Kun lupauduin kertomaan jotain rakentamisesta, en oikein tajunnut kuinka valtavan urakan otin. Omalta kohdaltani ajan ratasta on pyöritettävä 68 vuotta taaksepäin, jolloin lähdin rakentamiseen mukaan. Olin vielä koulupoika, kun naapuri pyysi rakennukselle betonihommiin. Työ oli raskasta. Betoni sekoitettiin maahan tehdylle lavalle lapiolla kolmeen kertaan sekoittaen. Sekoitajia oli kaksi, jotka vuorotahtiin lapiolla käänsivät soraläjää, jonka päälle oli kaadettu pari säkkiä sementtiä. Sekoitettu massa kasteltiin sopivasti vedellä, annettiin hetken imeytyä ja jälleen sekoitettiin. Alkuaikoina betonimassa kannettiin paareilla valumuottiin. Vähän myöhemmin avuksi tulivat kottikärryt. Ainoa lepotauko miehille oli, kun vesi imeytyi betoniseokseen.

Paljon helpompi koulupojalle oli pärekaton teko. Katolla oli ainakin kymmenkunta miestä, jokaisella pari kattotuolin väliä tehtävänä. Kilpailtiin kuka sai osuutensa valmiiksi. Nopein huusi, ”riia nousee”, riia oli lauta, jonka varaan päreet ladottiin.

Ketteryys ja sorminäppäryys tekivät koulupojasta aivan ylivoimaisen. Kun vielä olin opetellut oman naulaustyylin: pivo täyteen nauvoja, ja siitä sitten sormet lajittelivat naulat oikein päin. Seuraava naula oli aina valmiina kun edellinen tuli lyödyksi kiinni. Jälleen kuului määrätystä kohtaa: ”riia nousee”. Lopulta vanhemmat miehet hermostuivat ja uhkasivat heittää pojan alas, jos tämä ei pidä suutansa kiinni. Homma oli hauskaa.

Tällaisesta touhusta innostus rakentamiseen sai alkunsa, ja aloin opiskella alaa, ainakin teoriaa. Kirjeopisto oli minulle ainoa mahdollisuus. Tosin opettajat olivat vanhoja hirsitalon rakentajia. Vähän tuli koepapereihin usein punaista, kun yritin tarjota vaihtoehtona lautarakentamista. Loppujen lopuksi ihan hyvät paperit heiltä sain

ja sitten vain lautataloja rakentamaan. Rakentamista oli tuohon aikaan tosi paljon. Kun ei osannut sanoa EI, niin monesti aamulla ei tiennyt mihin suuntaan lähtisi. Moneen paikkaan olisi samana päivänä pitänyt ehtiä. Eräsikin emäntä tuli neljän aikaan aamulla herättelemään, ei kuulemma muuten saa kiinni.

Sitten tuli hetken pelastus. Eräs autokuski tuli juttelemaan, että hän lähtee aamulla aikaisin Helsinkiin viemään tiilikattotarvikkeita: ”lähde mukaan kattoa tekemään”. En edes ajatellut asiaa, vaan hyppäsin autoon mukaan. Helsingissä odotti puutarha-alueella pieni kesähuvilarakennus. Tein tiilikaton, vesirännit ynnä muuta remonttia. Viikko vierähti mukavasti ilman kiirettä. Reissulla tein ainakin oman ennätyksen kahvinjuonnissa. Talon rouva oli kova kahvinjuoja. Kun olin hetkeksi päässyt katolle hommiin, alkoi kuulua ääni, että ”tuus kahville”. Kun tulin viikon kuluttua kotiin, kysyttiin, että koska mahdat ennättää meille? Työnantajia on ollut monenlaisia, samoin työtehtäviä. Asuinrakennuksia, kuivureita, varastohalleja, saunoja ja huoneistoremontteja ym. Samanlaisia päiviä oli hakusessa.

Yhden työmaan haluaisin tuoda tässä esille. Hilda Kattelus oli joskus runsas kuusikymmentä vuotta sitten työnantajani. Hän otti yhteyttä ja kertoi, että hänellä on Tuimalassa pieni asuinrakennus. Taisi olla Lepola nimeltään, lähellä hautausmaata.

Hilda kertoi ostaneensa Karkkilasta, missä oli toiminut kunnalliskodin johtajana, puretun luhtirakennuksen (kuvassa), joka pitäisi sieltä hakea kyseiselle tontille. Mikkolan Eeron kanssa haet-

haettiin kuorma-autolla tarvikkeet. Sain kaverin luhdin pystytykseen. Silloin tehtiin pitkään päivää, joten homma sujui melko nopeasti.

Muuten, punainen luhti näkyy olevan vieläkin pystyssä. Myös asuinrakennuksessa tehtiin jotain remonttia. Muurailin siellä jotain, ja tarvitsin siinä hommassa laastin tekijää, niin sanottua ”hantlankaria”. Jostain syystä eräänä aamupäivänä juttu kääntyi kaksosiin. Apulaisella oli ehdoton kanta, että kaksonen ei voi olla normaali. Perusteena hän esitti, että jos järki ja muut toiminnot on laitettu puoliksi, niin kyllä kaksosilta jotain puuttuu. Myöntelin, että kyllä asia voi näin

olla – olen nimittäin itsekin kaksonen. Iltapäivällä oli hiljaista!

Tuon hiljaisen iltapäivän aikoihin olin noin kaksikymppinen. Sen jälkeen ajan ratas on pyörinyt vinhaan. Kiirettäkin on ollut. Nyt se taas hetkeksi pysähtyy, kun kirjeopistolainen täyttää jo 83 vuotta. Vielä kuitenkin vasara pysyy tukevasti kädessä. Saha soittaa vanhan mestarin neuvoa: ”sahha poika suoraan, se on lyhin matka”. Vatupassin silmä on yhä silmissäni – ilman vatupassiakin.

Muisteli Esko Syrjälä.

Kuvat Antti Kesälä

Katteluksen sukuseura ry

www.katteluksensukuseura.fi

Yhdyshenkilöt:

Puheenjohtaja
Liisa Suominen
Karvataskunkatu 14 A 15
20610 Turku
puhelin 050 522 6878
liisa.suominen@turku.fi

Ali-Katteluksen yhteyshenkilö
Antti Kesälä
Kattelusentie 15,
31500 Koski Tl
puhelin 044 484 2712
antti.kesala@koski.fi

Rahastonhoitaja ja Yli-Katteluksen yhteyshenkilö
Rauno Kattelus
Sibeliuksenkatu 11 A 10, 13100 Hämeenlinna
puhelin 044 322 5811
rauno.kattelus@ppl.inet.fi

Vt. sihteeri / jäsentietojen ylläpito
Viljo Rantanen
Pioneeritie 4, 13500 Hämeenlinna
puhelin 050 384 9243
viljo.rantanen@outlook.com

Katteluksen sukuseuran uutisten toimitus: Esko Aho, kuvat Antti Kesälä ja sukuseuran arkisto.